

BAĞLAMA'DA ŞELPE TEKNİĞİ İLE KLASİK BATI MÜZİĞİ ESERLERİ YORUMLAMA: TÜRK MARŞI (RONDO ALLA TURCA) ÖRNEĞİ

INTERPRETATION OF CLASSICAL WESTERN MUSIC PIECES WITH ŞELPE
TECHNIQUE IN BAĞLAMA: THE EXAMPLE OF TURKISH MARCH (RONDO ALLA
TURCA)

Dr. Öğr. Üyesi Bilal DİZDAR

Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü,
bilal.dizdar@giresun.edu.tr, Giresun/Türkiye, <https://orcid.org/0000-0003-1074-6669>

ÖZET

Müzik dünyasında klasik batı müziği eserlerinin solo çalgı icrası; piyano, keman, yan flüt gibi Tampere sisteme uygun batı müziği çalgıları ile yapıldığı bilinmektedir. Geleneksel ve etnik çalgıların, bu müzik türünde kullanımı nadir olarak görülmektedir. Bu çalışmada, Türk halk müziği geleneğiyle özdeşleşmiş olan bağlama çalgısının; tonal özellikleri, teknik kapasitesi ve geleneksel kullanım biçimleri dikkate alınarak, klasik batı müziği repertuarında yeni bir yorum biçimi sunma potansiyeli amaçlanmıştır. Araştırmada örneklem olarak, Wolfgang Amadeus Mozart'ın Osmanlı'nın Mehter marşının ritimlerinden esinlenerek bestelediği 11 numaralı La majör piyano sonatının (K. 311) 3. bölümü "Rondo alla turca" (Türk usulü rondo) günümüzde bilinen adıyla Türk Marşı eseri kullanılmıştır. Klasik batı müziği eserlerinin bağlama gibi geleneksel çalgılara uyarlanması; kültürler arası etkileşimi desteklemesi ve müzikal dilde yeni anlatım biçimlerine olanak tanınması açısından önem arz etmektedir. Araştırmada betimsel yöntemin tarama (survey) modelinden yararlanılmıştır. Bu yöntemler ile elde edilen veriler, analiz edilerek TAB (Tablatur) nota okuma şeklinde bağlamaya şelpe tekniği ile uyarlanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda bağlama repertuarına sonat formunda bestelenmiş bir eserden bir bölüm kazandırılmıştır. Ayrıca bu süreçte uygulanan yöntemin, klasik batı müziği eserlerinden bağlama gibi geleneksel çalgılara yapılacak olan uyarlama çalışmalarına yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Bağlama, Şelpe Tekniği, Türk Marşı, Uyarlama, Düzenleme

ABSTRACT

In music world, it is known that solo performances of classical western music works are performed with western music instruments such as piano, violin and flute, which are suitable for the Tampere system. In this study, the tonal characteristics of the bağlama instrument, which is identified with the Turkish folk music tradition, and its potential to offer a new form of interpretation in the classical western music repertoire were aimed by taking into account its tonal characteristics, technical capacity and traditional ways of use. In this study, the 3rd movement "Rondo alla turca" (Turkish style rondo), known as the Turkish March, of the Piano Sonata No. 11 in A major (K. 311) composed by Wolfgang Amadeus Mozart, who was inspired by the rhythms of the Ottoman Mehter march, was used as a sample. The adaptation of classical western music works to traditional instruments such as bağlama is important in terms of supporting intercultural interaction and enabling new forms of expression in musical language. In the research, the survey model of the descriptive method was utilized. The data obtained with these methods were analyzed and adapted to the bağlama in the form of TAB (Tablatur) note reading with the şelpe (tapping) technique. As a result of this research, a section from a piece composed in sonata form was added to the bağlama repertoire. In addition, it is thought that the method applied in this process will guide the adaptation studies to be made from classical western music works to traditional instruments such as bağlama.

Keywords: Bağlama, Şelpe Technique, Turkish March, Adaptation, Transcription

1.GİRİŞ

Bağlama; Türk halk müziğinin temel çalgısı olup, Türk tarihinde yüzyıllardır çeşitli şekiller ile var olan kültürel olgulara sahip bir araçtır. Bu çalgıda, Türk halk kültürünün ve müzik anlayışının bir yansıması olarak gelişmiş şelpe gibi özgün çalım teknikleri görülmektedir. “Bir çalgıda kullanılan çalım tekniklerini ve seviyesini o çalgının repertuarını oluşturan eserler belirlemektedir.” (Sözen, 2022, s.41).

Tarih boyunca çeşitli batı müziği çalgıları çalan müzisyenlerin, çalgıya özgü repertuarlarda eksiklik hissetmeleri ve icralarda istedikleri hazza ulaşamadıklarında çeşitli arayışlara yöneldikleri görülmektedir. Bunların arasında en yaygın olanının, uyarlama-transkripsiyon yöntemi olduğu bilinmektedir. Say (2005, s. 525) uyarlama terimini transcription başlığı altında “Herhangi bir çalgı, ses ya da bir topluluk için yazılmış bir parçayı, başka çalgılara ya da ses müziğine uyarlama işlemi” şeklinde tanımlamış ve transkripsiyon (uyarlama) işleminde eser notalarında hiçbir değişiklik yapılamayacağını belirtmiştir.

“İspanyol gitar virtüözleri “Francisco Tarrega (1854-1909), Emilio Pujol (1886-1980), Julian Arcas (1832- 1882), Andres Segovia (1893-1987) gibi önemli gitaristler, hem gitar yapımını etkilemiş hem de çalış tekniklerini geliştirerek başka enstrümanlara yazılmış önemli eserleri gitara uyarlamış ve dünya çapında konserler vermişlerdir” (Uluocak, 2014, s. 205). Benzer şekilde, başta Bach, Beethoven ve Brahms gibi besteciler olmak üzere çok sayıda müzisyen çeşitli çalgılar için yazılmış (özellikle keman) eserlerini viyolaya uyarlamıştır (Kurys, 2016; White Galvin, 2013).

“Bağlamada uyarlama çalışmalarının seyri ise daha farklı olmuştur. Bu çalışmaların, halk müziği çalgılarından uyarlama ve halk müziği dışı çalgı ve müzik türlerinden uyarlama olarak iki grupta ele alınması doğru olacağı düşünülmektedir. Halk müziği çalgılarından yapılan uyarlamalara örnek olarak, zurnayla seslendirilen zeybekleri, sipsiyle seslendirilen boğaz havalarını, kemençeyle seslendirilen horon ve benzeri eserleri örnek olarak gösterebiliriz. Bu çalışmalar, bir sonraki başlık altında bahsedilecek olan doğal uyarlama kapsamına girmektedir. Diğer grupta yer alan uyarlama çalışmaları kapsamında en göze çarpanları longa, sirto, mandıra gibi Klasik Türk Müziği eserleri ile Türk Marşı, Çardaş gibi popüler Batı Müziği eserleridir. Bu eserlerin en dikkat çeken özellikleri yüksek ajilite ve teknik zorluklara sahip olmalarıdır.” (Sözen, 2022, s.41).

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı, Türk halk müziği geleneğiyle özdeşleşmiş olan bağlama çalgısının; tonal özellikleri, teknik kapasitesi ve geleneksel kullanım biçimlerini dikkate alarak, klasik batı müziği repertuarında yeni bir yorum biçimi sunma potansiyelini araştırmaktır.

Bu çalışma, klasik batı müziği eserlerinin bağlama gibi geleneksel çalgılara uyarlanması; kültürler arası etkileşimi desteklemesi ve müzikal dilde yeni anlatım biçimlerine olanak tanınması açısından önem arz etmektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Bağlama

Bağlama, dünyadaki Türklerin arasında bir çalgıdan çok ulusal kimlik simgesi ve geleneksel kültür aracı olarak görülmektedir. Anadolu'nun her yöresinde sevilerek icra edilen baş çalgı olarak yerini aldığı söylenebilir.

“Bağlamanın Türkler arasında nasıl bir konuma sahip olduğunu dışarıdan bir bakışla (etic perception) Stokes şöyle aktarır: “Sanat müziği geleneğinden gelenler de dâhil olmak üzere birçok müzisyene göre, Türk müziğini anlamak isteyen bir yabancı, bağlamayla başlamalıdır”. Stokes Türk müziğini anlamak için bağlama çalmaya başladığında ise kendisine bir yabancı gibi değil artık bir Türk gibi davranıldığını hatta “bizden daha Türk” gibi bir yakıştırma yapıldığını söyler (Stokes 1998: 109).” (Akt. Ersoy, 2007, s.4).

2.1.1. Bağlamanın Yapısal Özellikleri

Bağlamanın genel anatomisi, tekne (gövde), sap ve kırma olarak üç bölümden oluşur (Şekil 1). Tekne kısmı ağaç kütüğünün oyulması ile veya yaprak şeklinde ağaç dilimlerinin özel kaskalarda bir kalıba oturtulup yapıştırılmasıyla oluşturulur. Her ne kadar tekne yapımında dut ağacı öne çıksa da, ardıç, kestane, meşe, kayın, ceviz, gürgen, erik, vengi, paduk, maun ve karaağaç gibi ağaç türleri de yaygın olarak kullanılmaktadır. Günümüzde yaygın olarak tekne büyüklüğü 40 cm olarak tercih edildiği görülmektedir.

Sap kısmı, bağlamanın klavye (tuşe) kısmıdır. Sapa sarılı plastik perde bağları sayesinde farklı seslerin (notaların) ortaya çıkması sağlanır. “Sap yapımında kullanılacak ağacın az lifli, gözeneksiz cinsten, homojen nitelikli ve tellerin uygulayacağı basıncı kaldırabilecek dayanıklılıkta, özgül ağırlığı fazla olması tercih edilir. Bunun için günümüzde genellikle gürgen, akgürgen (kayağürgeni), sarıgürgen (kayın), maun ve ardıç gibi sert ağaçlar kullanılır.” (Karaçay, 2020).

“Sapın uç kısmındaki kırma adı verilen kısımda yuvalarına yerleştirilmiş, tel uçlarının sarılı bulunduğu “burgu” adı verilen veya eski adıyla “kulak” denen parçalar yer alır. Burgular kendi etrafında çevrilmek suretiyle bir ucu alt eşiğe bağlı olan tellerin gerginliğini belirlemede kullanılır. Bağlamanın akordu burgular sıkılarak veya gevşetilerek yapılır. Burgu yapımında, yuvayı aşındırmayacak ve kendi sertliğini koruyacak, gözenekleri az olan şimşir, abanoz, pelesenk, gül ve gürgen gibi ağaçlar tercih edilir.” (Karaçay, 2020).

Şekil 1. Bağlama

Kaynak: <https://bakikaracay.com/baglama-turleri-cesitleri-ozellikleri/>, 02.01.2025

2.1.2. Bağlama Çeşitleri

Bağlamanın, yapılış tarzı ve kullanım alanı gibi birçok çeşidi bulunmaktadır. Günümüzde kısa sap bağlama, uzun sap bağlama, elektro bağlama, dört telli elektro bağlama

gibi terimler sık kullanılmaktadır. Ancak Karahan'ın (2010, s. 13) “ Bağlama ailesi çalgıları büyükten küçüğe olmak üzere, “meydan”, “divan”, “çöğür”, “tanbura”, “bağlama”, “tanbura curası”, “cura” adları ile anılmaktadır.” bildirisi daha doğru bir sınıflamayı gösterdiği söylenebilir. Çalışmada bağlama olarak, kısa saplı olarak adlandırılan çeşidi kullanılmıştır.

2.1.3. Bağlamada Şelpe İcra Tekniği

Bağlamada birçok icra tekniği olmasına rağmen günümüzde bu tekniklerin iki ana unsur etrafında şekillendiği görülmektedir. Bu unsurlar parmak ve tezene (mızrap) ile icra teknikleri olarak tanımlanabilir. Araştırmada parmakla icra tekniği olan şelpe tekniği kullanılmıştır. Mızrapsız çalım tekniği olan şelpe, parmak baskısı ve parmakla tel çekme ile ses elde edip ardından melodi oluşturma ve yine sağ el sol el farklı çalım teknikleri ile zengin bir melodi oluşturma gibi teknikleri kapsar.

Bağlamanın atası olarak tanımlanan kopuzun tezeneli icraya geçmeden önce el ile çalındığı bilinmektedir. Bu çalma tekniğinin süreç içerisinde gelişerek özellikle Anadolu'da, şelpe tekniklerine evrildiği düşünülmektedir. Çalgı tellerine herhangi bir araç olmaksızın temas etmenin oldukça eski bir kökeni söz konusudur. İnsanlığın tel ile ses yaratma becerisi kazanması ile başlayan ve binlerce yıldır devam ederek günümüze erişen süreç, birçok coğrafyadaki özgün bir çalım tekniği olarak günümüzde de gözlemlenebilir. (Parlak, 2000, s. 107).

2.2. Tablatur

“Tablatur, kelime kökeni olarak Latince tabula, tabilatura veya tabela'dan geldiği düşünülen, harf ve nota yazılarının aksine kendilerini değil, çalgı üzerinde çıkarılacakları yerleri ve nasıl çıkarılacaklarını gösteren, nota yazısının dışında gelişmiş (çok kez de nota yazısıyla bir arada kullanılmış) bir yazı türüdür.” (Say, 1997,s.112).

“Başka bir tanıma göre ise tablaturlar, ses yüksekliklerini göstermeden enstrüman üzerinde konum bilgisi veren ve basılacak parmakları gösteren bir müzik yazısı türüdür. Avrupa'da yaygın bir şekilde kullanılmasının yanı sıra, Uzak Doğu'da, Çin ve “Şe” çalgılarında da bu çeşit yazı kullanıldığı bilinmektedir (Sachs, 1965, 16).” (Akt. Vapur ve Şen, 2021,s. 266).

Günümüzde tablatur, genellikle gitar çalgısı için kullanılmaktadır (Şekil 2). Çalgının daha kolay öğrenilmesi için özellikle nota okumasını bilmeyenler için vazgeçilmez bir tekniktir. Tablatur günümüzde “TAB” kısaltmasıyla adlandırılır.

Guitar

T
A
B

3 0 2 3 0 2 0 1

1. tel Mi (E)
2. tel Si (B)
3. tel Sol (G)
4. tel Re (D)
5. tel La (A)
6. tel Mi (E)

Şekil 2. Gitar TAB Örneği

Şekil 2’de görüldüğü gibi gitar TAB’ında bulunan 6 çizgi gitarın tellerini temsil eder. Bunlar en alt tel olan 1. telden itibaren en üstteki 6. tele kadar sırasıyla, mi (E), si (B), sol (G), re (D), la (A), mi (E) notalarıyla tınlar ve akortlanır. Çizgilerdeki rakamlar ise yazıldığı tel üzerinde hangi perdeye basmanız gerektiğini göstermektedir. Yalnız sıfır (0) rakamı boş teli simgelemektedir.

2.3. Uyarlama

Uyarlama terimi, uluslararası literatürde transcription olarak adlandırılmasına rağmen zaman zaman adaptation ve arrangement gibi kavramlarla da tanımlanmaktadır. Uyarlama, Britannica’nın internet sayfasında “müzikte, geleneksel olarak, bir kompozisyonun, aslen yazıldığı ortamdan farklı bir ortama uyacak şekilde uyarlanması, aynı zamanda orijinalin genel karakterinin korunması.” şeklinde tanımlanmıştır. (<https://www.britannica.com/art/arrangement>, 20.01.2025).

Say (2005: 525) uyarlamayı (transcription) “Herhangi bir çalgı, ses ya da bir topluluk için yazılmış bir parçayı, başka çalgılara ya da ses müziğine uyarlama işlemi” şeklinde tanımlamıştır. “Müzik tarihinde yapılan çeşitli uyarlamaların ilk örneklerine Barok Dönem müziğine kadar erken bir dönemde rastlarız. Barok Dönem, yani 17. yüzyıl müziğinde, besteleyenin kimliği belirsiz olan, bir başka deyişle anonim bir melodi, çeşitli solo enstrüman ya da oda müziği topluluklarına aktarıldığını görürüz.” (Okan, 2009: 17).

Yukarıda yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi, bu araştırmanın konusunu oluşturan Wolfgang Amadeus Mozart’ın 11 numaralı La majör piyano sonatının (K. 311) “Rondo alla turca” başlıklı (Türk Marşı) 3. bölümünün bağlamaya uyarlanması, bir transkripsiyon çalışmasıdır. Uyarlama sürecinde eserin orijinal notalarına sadık kalınmıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden “tarama yöntemi (alan taraması) ve “tarihi desen araştırmaları yöntemi” kullanılmıştır. “Betimlemeli çalışmalar genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasında olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür” (Çepni, 2018: 73).

Betimsel araştırma türü olan tarama yöntemi; “geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve aradadır. Önemli olan, ona uygun biçimde gözleyip belirleyebilmektir” (Karasar, 2005: 77).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini klasik batı müziği çalgı eserleri oluşturmaktadır. Örneklem olarak Wolfgang Amadeus Mozart’ın 11 numaralı La majör piyano sonatının (K. 311) 3. bölümü “Rondo alla turca” (Türk usulü rondo) günümüzde bilinen adıyla Türk Marşı eseri seçilmiştir. Örneklem seçimi “Kota Örneklem” yöntemi ile belirlenmiştir. “Kota örneklem yöntemi, sınırlı bir evrenin, araştırmacının öngördüğü belirli değişkenlere göre, araştırmacının amacına uygun şekilde sınırlandırıldığı, kotalandırıldığı bir yöntemdir” (Karakaya, 2009: 124).

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri klasik batı müziği çalgı repertuarından belgesel tarama yöntemi ile taranarak elde edilmiştir. Bu bağlamda, Wolfgang Amadeus Mozart'ın 11 numaralı La majör piyano sonatının (K. 311) 3. bölümü “Rondo alla turca” (Türk usulü rondo) günümüzde bilinen adıyla Türk Marşı eseri veri analizi için uygun görülmüştür. Belgesel tarama yöntemi, var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya denir. “İki ayrı amaçla belgesel tarama tekniği kullanılır. Bunlar (Genel Tarama) ve (İçerik Çözümlemesi)’ dir. Genel tarama; araştırmacının araştırdığı konuda incelediği, okuduğu, çalışmasına aktardığı literatür taramasını içerir. İçerik çözümü; belirli bir metnin, kitabın, belgenin belirli özelliklerini sayısallaştırarak belirleme amacıyla yapılan bir taramadır” (Cemaloğlu, 2009: 154).

Araştırmadaki veriler, konuyla ilgili kaynak gösterilebilecek değerde olan yayınlanmış kitap, tez, makale, süreli yayın, bildiri ve ilgili eser notalarının taranması yoluyla toplanarak, örnekleme oluşturan “Rondo alla turca” Türk Marşı adlı eserin içerik çözümü ve “Finale” adlı notalandırma programı ile tablature tekniği kullanılarak oluşturulmuştur. Araştırma yapılan eser üç ana bölüme ayrılarak analiz edilmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Bağlamada Tablatur Çalışması

Bağlamada tablatur çalışması öğretim metotlarında pek kullanılmasa da genelde Şekil 3'teki gibi yapılmaktadır.

Bağlama ALT TEL
ORTA TEL
ÜST TEL

3 6 4 0 3 4 7 10

RE
SOL
LA

Şekil 3. Kısa Sap Bağlama TAB Örneği

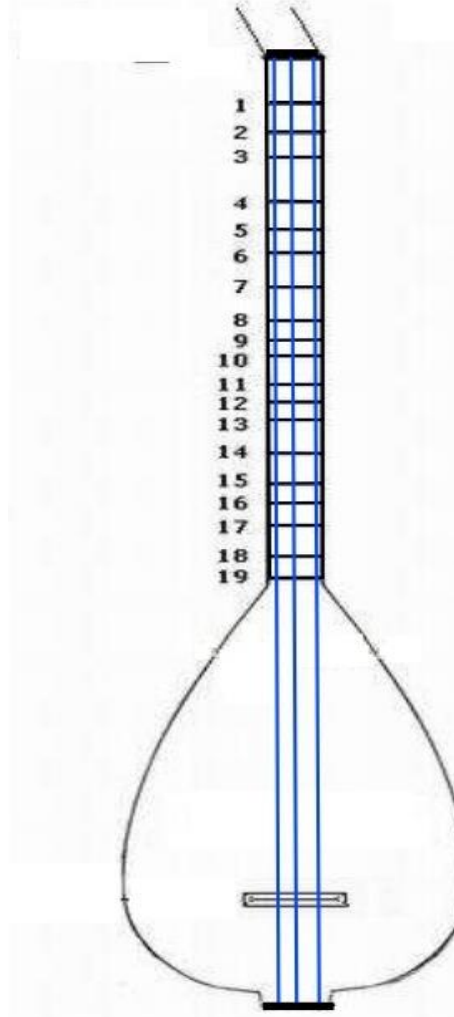
Şekil 3'te görüldüğü gibi bağlama TAB'ında bulunan 3 çizgi bağlamanın tellerini temsil etmektedir. Ancak günümüzde standart bağlamada 7 tel vardır ve bunlar alt, orta ve üst teller olarak 3 ana guruba ayrılmaktadır. Guruplar kendi aralarında aynı tonda olmak zorundadırlar.

Kısa sap bağlamaya göre, sırasıyla alt teller re, orta teller sol ve üst teller la tonlarında akortlanmaktadır. Alt tel gurubu, birisi bam teli (bir oktav kalın tınlayan) olmak üzere 3 telden, orta tel gurubu benzer 2 telden oluşmaktadır. Üst tel gurubu ise biri bam olmak üzere 2 telden oluşur. Tel gurupları, aralarında aynı ton olduğundan, tablaturda 3 farklı tel olarak gösterilmektedir.

Çizgilerdeki rakamlar ise yazıldığı tel üzerinde hangi perdeye basmanız gerektiğini göstermektedir. Yalnız sıfır (0) rakamı boş teli simgelemektedir.

4.1.1. Kısa Sap Bağlamada Tablatur Üzerinden Şelpe Çalma Tekniği

Kısa sap bağlamada 19 adet perde bulunmaktadır (Şekil 4).

Şekil 4. Kısa Sap Bağlama Perde Şekli

Şekil 4'te görüldüğü gibi bağlama telleri tablaturdaki (Şekil 3) gibi 3 guruba ayrılarak gösterilmiştir.

Çalışmada uygulanan TAB ile Şelpe çalma tekniğinde, perdeye (tuşeye) baskılarda sağ elin parmakları numaralandırılır, sol elin parmakları ise harflendirilir. Tel çekmeler ise yine harfle gösterilir (Tablo 1).

Tablo 1. Şelpe Parmak Simgeleri

Sol El	Sağ El
İşaret Parmağı : ①	İşaret Parmağı : İ
Orta Parmak : ②	Orta Parmak : O
Yüzük Parmağı : ③	Tel Çekme : Ç
Tel Çekme : C	Baş Parmak (seçilen tel veya tellere vurmak için kullanılır) : B

Tablo 1’de kullanılan simgeler, araştırmacı tarafından bu çalışmaya özgü tercih edilen simgeler olup standart değildir. Şelpe tekniği ile ilgili birçok çalışmada değişik simgelere rastlamak mümkündür. Parmak simgelerinin bağlama tablaturunda örnek gösterimi (Şekil 5):

Bağlama ALT TEL
ORTA TEL
ÜST TEL

3 6 4 0 3 4 7 10

② O İ Ç ① ② İ O

RE
SOL
LA

Şekil 5. Kısa Sap Bağlama Tablaturunda Örnek Parmak Simge Gösterimi

Çalışmada, tuşe takımına parmak vurma ve tel çekmenin yanı sıra seçilen tel veya tellere, başparmakla, mızrap gibi vurmaya da yer verilmiştir (Şekil 6).

Bağlama ALT TEL
ORTA TEL
ÜST TEL

3 10 6 13 17 15 15 15 15 15

② ② 0 ① ③ ① ③ ① ③ ① ③

B B B B B B

RE
SOL
LA

Şekil 6. Kısa Sap Bağlama Tablaturunda Başparmak Kullanımı

Eser üç ana bölümde incelenmiştir. Eserin orijinalinde bölümler kendini tekrar ettiğinden birçok bölümden oluşmaktadır. Araştırmacı tüm bölümleri eklemekten ziyade eseri oluşturan ana ezgileri üç bölüm halinde tablaturda göstermiştir. Bunlar sırasıyla Şekil 7, 8, 9’ da yer almaktadır.

TÜRK MARŞI (Rondo Alla Turca)

Bölüm 1

UYARLAYAN
Bilal DİZDAR

Bağlama

ALT TEL
ORTA TEL
UST TEL

6 3 1 3 | 7 10 7 6 7 | 13 11 10 8 10
0 ② ① ② 0 0 ② ① ② 0 ② ① ②

0 ② ① ② 0 ② ① ② 0 ② 0 0 Ç ② ③ ② ③
13 10 8 10 13 10 8 10 14 10 14 13 0 10 0 10 0
14
İ

0 Ç ② ③ ② ③ 0 Ç ② ③
13 0 10 0 10 0 13 0 10 0 14 15 13
İ İ 0 İ

②
10
13 14 14 14 14 13 10 0 13 14
İ 0 İ İ İ 0 İ ② Ç İ 0

Şekil 7. Türk Marşı'nın Birinci Bölüm Tablaturu

Şekil 7'nin Devamı

2

TÜRK MARŞI

14 14 14 14 13 10 14 10 13 13 14 13 10 14
İ İ İ O İ ② ② İ İ O İ ②

İ O 13 14 10 13 13 14 13 10 14 İ 13 6 3 1 3
② İ İ O İ ② O ② ① ②

7 10 7 6 7 13 11 10 8 10 13 10 8 10
O O ② ① ② O O ② ① ②

O ② O O O ② ②
14 10 13 14 13 10 10 15 13 14 10
İ İ O ② İ İ

O O O
14 13 10
14 13 10
İ İ İ

TÜRK MARŞI (Rondo Alla Turca)

Bölüm 2

UYARLAYAN
Bilal DİZDAR

Bağlama ALI TEL ORTA TEL ÜST TEL

② 0 0 ② 0
10 13 15 10 13

0 0 ② ① ① ② 0 ① ② 0
15 13 10 8 8 10 13 8 10 13
13 İ 13 İ

0 ② 0 0 0 ② ① 0 ① ③(Ç)
15 10 13 15 13 10 8 13 8 13 10 8
13 İ 13 İ ①(Ç)

0 ② 0 ② ① ② ① ①
8 10 8 13 10 13 10 8 10 8 14 13 14 8 11 14 8
① ② ① 13 İ 13 İ 0 İ 0 ① ③ 0 ①

Şekil 8. Türk Marşı'nın İkinci Bölüm Tablaturu

Şekil 8'in Devamı

2

TÜRK MARŞI

13

13

16

16

19

19

22

22

25

25

Şekil 9'in Devamı

TÜRK MARŞI

3

28

28

② 0 ② ① ② ① ① ① ② ① ② 0

10 13 10 8 10 8 14 8 14 8 11 14 8 14 8 10 8 10 13

13 13 0 13 0 ① ③ 0 ① 13 0 13

İ İ İ İ İ İ İ İ İ İ İ İ

31

31

0 0 ② ① ② 0 ①

8 7 8 7 8 7 8 11 10 8 10 8 10 8 10 8 10 8 13 10 8 10 13 8

② ① ② ① ② ① ② ② ① ② ① ② ① ② ① ② ① ② ① ② ①

34

34

② 0 ①

10 13 8 13 14 13 8 14 13

① İ 0 İ 0 İ İ İ İ İ İ

TÜRK MARŞI (Rondo Alla Turca)

Bölüm 3

UYARLAYAN
Bilal DİZDAR

Bağlama ALT TEL
ORTA TEL
ÜST TEL

0 0 0 0 0 0 0 0
10 6 13 8 15 3 6 13 8 15 13 10 8
② ② ② ② ② ② ② ②

4
② 0 0 0 ② 0 0 0 0 0
6 1 8 3 10 6 13 1 8 3 10 6 13 8 15 3 10 6 13
13 İ ② ② ② ② İ ② ② ② ② ②

7
0 0 0 0 ② 0 0 ② ③(Ç)
8 15 6 13 3 10 1 8 6 6 13 1 8 3 10 8
② ② ② ② İ ② ② İ ①(Ç)

10
③(Ç) ① ① 15 ① 15 ① ① ② ① ② ① ②
10 8 13 13 ③ 13 ③ 17 15 13 15 17 15 13 15
①(Ç) ① 0 B 0 B

Şekil 9. Türk Marşı'nın Üçüncü Bölüm Tablaturu

Şekil 9'un Devamı

2 TÜRK MARŞI

14

14

18

18

22

22

26

26

30

30

Şekil 9'un Devamı

TÜRK MARŞI 3

34

34

38

38

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada yapılan uyarılama sonucunda, bağlama repertuvarına sonat formunda bestelenmiş piyano eserinden bir bölüm kazandırılmıştır. Literatürde bir ilk olma özelliği taşıyan bu araştırmanın, geleneksel ve etnik bir çalgı olan bağlamaya uluslararası müzik dünyasında bir alan açabileceği düşünülmektedir. Ayrıca konservatuvar gibi eğitim kurumlarında verilen bağlama eğitiminde geleneksel eserlerin yanı sıra, farklı formda eserlerin de repertuvara kazandırılması için benzer çalışmalar önerilebilir.

Müzik dünyasında özellikle batılı müzisyenler arasında bir gerçeklik olarak var olan Etnosantrizm'in, bu tür çalışmalarla önemini kaybedebileceği düşünülebilir. Klasik batı müziği çalgılarına uygun olarak bestelenmiş eserlerin, bu tür çalışmalarla bağlama gibi Türk müziği çalgılarına uyarlanması ve çeşitli müzik platformlarında icra edilmesi, kültürler arası etkileşime büyük katkı sağlayacağı öngörülebilir.

Araştırmacının bu çalışmada öne sürdüğü icra tekniğinin uygulama videosu (<https://www.youtube.com/watch?v=fCjAxuP90GI>) adresinde başka araştırmacılara örnek teşkil etmesi bakımından paylaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Cemaloğlu, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Abdurrahman Tanrıoğen (Ed.), *Veri toplama teknikleri*. Anı Yayıncılık.
- Çepni, S. (2018). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş (8. baskı)*. Celepler Matbaacılık.
- Ersoy, İ. (2007) Uluslararası “*Halk Müziğinde Çalgılar*” Sempozyumu bildirisi, 14-15-16 Aralık 2007, Kocaeli
- Karaçay, B. (2020). *Bağlama (Saz) ve Yapısı Hakkında Temel Bilgiler*. <https://bakikaracay.com/baglama-saz-yapisi-parcalari-temel-bilgiler/#yapisi>, 12.01.2025.
- Karahan, C. (2010). *Bağlama Öğretiminde Yeni Bir Yöntem*. Okutman Yayıncılık.
- Karakaya, İ. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri Abdurrahman Tanrıoğen (Ed.), Bilimsel Araştırma Yöntemleri (s. 59-62)*. Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kurys, J. A. (2016). *The art of transcription and its impact on the development of the viola as a solo instrument*[Unpublished DMA dissertation]. University of Nebraska.
- Okan, C. (2009). *F. Liszt'in piyanoya uyarlama sanatı ve buna bir örnek olarak L. van Beethoven'in 5. senfonisi'nin analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Parlak, E. (2000). *Türkiye'de el ile (şelpe) bağlama çalma geleneği ve çalış teknikleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Say, A. (1997). *Müzik Tarihi (3. basım)*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005). *Transkripsiyon. İçinde Müzik Sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sözen, İ. (2022). Seid Rüstemov tar konçertosu birinci bölümünün bağlamaya uyarlanması. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(33), 39-53.
- Uluocak, S. (2014). *Klasik gitar tarihi III: Klasik ve romantik dönemde gitar*. Doruk Yayıncılık.
- Vapur, H. ve Şen, Y. (2021). Tablatur türleri ve günümüzde kullanılan modern gitar tablatur örnekleri. *The Journal Of International Social Research*, 14(79), 259-282.
- White Galvin, R. (2013). *Viola Transcriptions: History, rationale, and process, with focus on selected works by August Halm*. [Unpublished DMA dissertation]. University of California Santa Barbara.
- <https://www.britannica.com/art/arrangement>, 20.01.2025.
- <https://bakikaracay.com/baglama-turleri-cesitleri-ozellikleri/>, 02.01.2025.